

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2024-10-14 Nr. 429-207
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėjas su draudiku sudarė Būsto draudimo sutartį (draudimo liudijimas TIA Nr. (*duomenys neskelbtini*)), kuria draudiko parengtų Būsto draudimo taisyklių Nr. 067¹ (toliau – Taisyklės) pagrindų draudimo variantu „Maksimalus“ buvo apdrausti pareiškėjo turiniai interesai, susiję su namų turtu gyvenamajame name, esančiame (*duomenys neskelbtini*), (toliau – Būsto draudimo sutartis). Draudimo laikotarpis – nuo 2024 m. kovo 9 d. iki 2025 m. kovo 8 d.

2024 m. birželio 11 d. pareiškėjas pranešė draudikui apie tai, kad 2024 m. birželio 10 d. vėlai vakare pradėjo nesustodamas veikti siurblys, o susiekus su santechniku buvo nustatyta, kad sugedo atbulinis vožtuvas. Pranešimo pagrindų draudikas pradėjo žalos administravimą.

2024 m. birželio 11 d. NAUDINGAS UAB (toliau – bendrovė) parengė Defektinį aktą (toliau – Defektų aktas), kuriame nurodyta, kad vandens gręžinio siurblio „automatika“ veikia „nekorrektiškai“, šokinėja slėgis, pasileidžia netolygiai, vartotojui sukelia nepatogumų, staigūs dažni jungimai gadina gręžinio siurblių. Defektų akte pateiktas siūlymas sugedusį komponentą keisti kitu. Tą pačią dieną siurblys buvo suremontuotas, už reikalingus įrenginius ir darbą išrašytų sąskaitų faktūrų bendra suma siekė 1 040 Eur.

2024 m. birželio 12 d. bendrovė draudiko prašymu pateikė informaciją apie siurblio gedimo priežastis, paaiškino, kad esama „automatika“ veikia netinkamai dėl amžiaus, kondensatoriai sensta, laikui bėgant praranda talpą, nors vizualiai atrodo kaip nauji. Taip pat nurodyta, kad „automatika“ veikia laikas, įtampos šuoliai.

2024 m. birželio 14 d. raštu draudikas informavo pareiškėją priėmęs sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju. Draudikas teigė nustatęs, kad siurblio gedimas atsirado savaime, dėl nusidėvėjimo, o ne dėl elektros įtampos svyravimų, tokie nuostoliai pagal Taisyklės neatlyginami (draudimo išmoka nemokama).

Pareiškėjas su draudiko sprendimu nesutiko, 2024 m. birželio 26 d. el. laiške draudikui teigė, kad bendrovės el. laiške aiškiai nurodoma, jog tokius gedimus sukelia įtampos šuoliai. Draudikui nurodžius, kad šis pateikė paklausimą AB „Energijos skirstymo operatorius“ (toliau – ESO) dėl fiksuotų elektros įtampos šuolių, pareiškėjas 2024 m. liepos 27 d. nurodė, kad elektros šuoliai elektros prietaisus ne visada veikia iš karto, o per tam tikrą laiką ir kartais ne per vieną įtampos šuolį. Pareiškėjas taip pat nurodė manęs, kad draudikas turėtų įvertinti bent kelių mėnesių įtampos šuolių duomenis, nes gedimą lėmė įtampos šuoliai galėjo įvykti prieš savaitę ar kelis mėnesius.

2024 m. birželio 28 d. pareiškėjas draudikui taip pat nurodė, kad tokia įranga po 4–5 metų be priežasties nenusidėvi, todėl įvykis negalėjo įvykti dėl natūralaus nusidėvėjimo, taip pat piktinosi, kad draudikas nesikreipė į įrangos gamintoją, kad gautų patvirtinimą arba paneigimą dėl gedimo priežasčių.

2024 m. liepos 6 d. draudikas el. paštu gavo ESO atsakymą, kuriame nurodyta, kad 2024 m. birželio 10 d. ESO eksploatuojamame elektros tinkle, kuriuo elektros energija tiekama į apdraustą namą, elektros įtampos svyravimų ar kitų elektros tiekimo sutrikimų nebuvo

¹ 2021 m. kovo 30 d. redakcija, galioja nuo 2021 m. balandžio 16 d.

užfiksuota.

2024 m. liepos 8 d. pareiškėjas ir draudikas el. paštu gavo pareiškėjo prašymu pateiktą bendrovės patikslinimą, kad elektros svyravimai ir elektros dingimai gadina tiek vandens siurblių automatiką, tiek pačius siurblius, įranga gali sugesti ne iš karto. Bendrovė taip pat paaiškino, kad tikslią įvykio priežastį ne visada pavyksta nustatyti.

2024 m. liepos 10 d. draudikas pateikė atsakymą į pareiškėjo pretenzijas ir pakartojo sprendimo nekeisiant. Draudikas nurodė, kad defektai atsirado ne staiga ir netikėtai, o dėl savaiminio gedimo, kurį galimai lėmė elektros įtampos netolygumai bei įrenginio techninių savybių blogėjimas bėgant laikui, taip pat nurodė, kad įranga veikė, tačiau jos veikimas kėlė nepatogumų, o tai prieštarauja elektros įtampos svyravimų pasekmėms, kai įranga dėl gerokai pakitusių elektros tiekimo parametrų sudega. Draudiko teigimu, jokių sugadinimų ant įrangos nefiksuota, perdegusios, suskilusios, nutrupėjusios ar kitaip ugnies, karščio ar kibirkščiavimo paveiktos dalys nenustatytos, todėl, kai buvo pastebėtas gedimas, ESO elektros tinkle svyravimų nefiksavo. Draudiko vertinimu, nustatytas įvykis yra nedraudžiamasis, nes pagal Taisyklės nuostoliai neatlyginami, jeigu turto gedimai atsirado dėl savaiminių gedimų, taip pat jeigu turtas buvo sugadintas dėl tęstinio, ilgalaikio ir (ar) nuolatinio (ne staiga ir netikėto) įvykio ar proceso.

Draudiko atsakymas į pretenzijas pareiškėjo taip pat netenkino, todėl jis kreipėsi į Lietuvos banką su prašymu išnagrinėti šalių ginčą ir reikalavo, kad draudikas padengtų 1 040 Eur remonto išlaidas (išmokėtų draudimo išmoką). Pareiškėjo teigimu, draudikas buvo šališkas, savaip interpretavo Taisyklės ir neatsižvelgė į tai, kad gedimai gali įvykti ne iš karto.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas nurodė manąs, kad pareiškėjo reikalavimas yra nepagrįstas ir negali būti tenkinamas. Draudikas iš esmės pakartojo 2024 m. birželio 14 d. sprendime ir liepos 10 d. atsakyme į pareiškėjo pretenzijas nurodytus sprendimo motyvus, taip pat pateikė papildomų paaiškinimų. Draudiko teigimu, jeigu įrenginys sugestų dėl staiga ir netikėto elektros įtampos leistinų ribų viršijimo, tai sugadinimai atsirastų ir būtų pastebėti tą pačią dieną. Anot draudiko, nustatytas gedimas galėjo atsirasti dėl laiko ir įprastų įtampos padidėjimų, kurie turi įtakos siurblio nusidėvėjimui. Pakartotiniai, kasdieniai veiksniai, kurie paprasčiausiai paspartina įrenginio nusidėvėjimą, negalėtų būti pripažinti draudžiamuoju įvykiu, nes pagal Taisyklės neatlyginama žala, atsiradusi dėl tęstinio, ilgalaikio ir (ar) nuolatinio (ne staiga ir netikėto) įvykio ar proceso. Anot draudiko, kai atskiri pasikartojantys įvykiai paspartina apdrausto turto nusidėvėjimą, tačiau jo nelemia, tai toks įvykis nelaikomas draudžiamuoju. Draudikas sutiko, kad anksčiau nutikę įtampos svyravimai galėjo veikti kaip katalizatorius, paspartinęs siurblio komponentų tarnavimo laiko sutrumpėjimą, tačiau šiuo atveju gedimą lėmė ne įtampos svyravimas.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Įvertinus ginčo šalių pateiktus duomenis, darytina išvada, kad ginčas kilo dėl draudiko sprendimo įvykį (vandens gręžinio siurblio gedimą) pripažinti nedraudžiamuoju pagrįstumo.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, būtina įvertinti administruojant žalą nustatytas įvykio aplinkybes ir nustatyti, ar pagal Būsto draudimo sutartį draudikas pagrįstai įvykį pripažino nedraudžiamuoju.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas leidžia

sutarties šalims laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštaruja įstatymams. Sutarties laisvės principas reiškia civilinių teisinių santykių subjektų teisę laisvai spręsti, sudaryti konkrečią sutartį ar jos nesudaryti, pasirinkti, su kuo sudaryti sutartį, be to, savarankiškai spręsti dėl sutarties turinio (sutarties sąlygų ir jų pakeitimo) bei formos, išskyrus atvejus, kai tam tikras sutarties sąlygas (jų turinį) nustato imperatyviosios teisės normos arba tam tikrų sąlygų reikalauja viešoji tvarka, sąžiningumo, protingumo, teisingumo principai, gera moralė. Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią (Civilinio kodekso 6.189 straipsnio 1 dalį).

Šalių sudaryta Būsto draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalimi, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Lietuvos kasacinis teismas savo praktikoje yra ne kartą konstatavęs, kad draudimo sutartimi draudimo objektui suteikiama apsauga nėra absoliuti. Prisiimdamas draudimo riziką draudikas nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas. Draudimo apsauga nustatoma tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiosiose sąlygose². Draudimo apsaugos apimtį lemia draudimo objektas, draudžiamųjų įvykių, nedraudžiamųjų įvykių sąrašas ir kitos draudimo sutarties sąlygos, nustatančios draudimo sutarties šalių įsipareigojimų turinį, kuris leidžia spręsti apie draudiko prisiimtą draudimo riziką laipsnį³.

Draudžiamasis įvykis – tai draudimo sutartyje nurodytas atsitikimas, kuriam įvykus draudikas privalo mokėti draudimo išmoką. Teisine prasme draudžiamasis įvykis yra juridinis faktas, t. y. realaus gyvenimo reiškiny, su kuriuo įstatymas sieja teisinius padarinius, konkrečiai – draudiko pareigą išmokėti draudimo išmoką⁴. Įstatyme ir konkrečiose draudimo rūšies taisyklėse nustatytos išimties, kai draudėjo patirta žala visiškai ar iš dalies nekompensuojama, dėl to, draudėjui kreipusis dėl draudimo išmokos išmokėjimo, draudikas turi teisę jos visiškai arba iš dalies nemokėti. Tokią teisę draudikas turi nedraudžiamąjį įvykių atveju.⁵ Nedraudžiamasis įvykis – draudžiamąjį įvykių požymius turintis įvykis, tačiau taip pat atitinkantis įstatyme ar draudimo sutartyje apibrėžtus papildomus požymius, kuriems esant draudikas atleidžiamas nuo prievolės mokėti draudimo išmoką.⁶

Vadovaujantis Taisyklių A.IV skyriaus 1 punktu, apdrausto turto draudimo apsauga apima šio turto sugadinimo, sunaikinimo ar praradimo įvykius, kurie staiga ir netikėtai sukeliama arba įvyksta dėl šiame skyriuje išvardytų rizikų, jeigu jos numatytos draudimo sutartyje. Taisyklių A.IV skyriaus 1.9 papunktyje yra įtvirtinti elektros įtampos svyravimų ar viršįtampių draudimo rizikos apibrėžimai: 1) turto sugadinimas ar sunaikinimas dėl elektros įtampos svyravimų – namų ūkyje naudojamų elektros prietaisų ir pastato viduje esančių elektrinių vandentiekio, pastato elektros instaliacijos, vėdinimo ir oro kondicionavimo, turto ir priešgaisrinės apsaugos stacionariųjų įrenginių (jei draudžiami pastatai) sugadinimas ar sunaikinimas dėl staigių ir netikėtų tiekiamos elektros įtampos aukščiausios ir žemiausios ribų pasikeitimų; 2) turto sugadinimas ar sunaikinimas dėl viršįtampių – namų ūkyje naudojamų elektrinių prietaisų ir pastato viduje esančių elektrinių vandentiekio, pastato elektros instaliacijos, vėdinimo ir oro kondicionavimo, turto ir priešgaisrinės apsaugos stacionariųjų įrenginių (jei draudžiami pastatai) sugadinimas ar sunaikinimas dėl staiga ir netikėto padidėjusios įtampos perdavimo į apdraustą turtą, kai įvykio vietoje vienareikšmiškai (t. y. vizualiai akivaizdžiai) galima nustatyti, kad apdraustas turtas buvo sugadintas ar sunaikintas tik dėl padidėjusios įtampos poveikio (t. y. perdegė, suskilo, sutrupėjo saugikliai ir (arba) kitos detalės buvo paveiktos ugnies, karščio, kibirkščiavimo, dėl to pasikeitė jų forma, spalva, atsirado matomų apanglėjimų, ištekėjimų, suodžių, išsilydė ar apsilydė metalas ar plastikas), arba tai patvirtina tokių prietaisų ar įrenginių remontą atliekanti remonto įmonė. Taip pat atlyginami namų ūkyje naudojamų elektrinių prietaisų (jei draudžiamas namų turtas) ir pastato viduje esančių elektrinių vandentiekio, pastato elektros instaliacijos, vėdinimo ir oro kondicionavimo, turto ir priešgaisrinės apsaugos stacionariųjų įrenginių (jei draudžiami pastatai) sugadinimo ar sunaikinimo nuostoliai dėl staiga ir netikėto nuo draudėjo (ar apdraustojo) nepriklausančio elektros srovės dingimo poveikio.

Taip pat pažymėtina, kad Taisyklių A.IV skyriaus 1.9 papunktyje yra nustatyti pirmiau

² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-283-695/2015.

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2007.

⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje 3K-3-316/2013.

⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. vasario 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-32/2009.

⁶ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. lapkričio 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-426-684/2017.

aptartai rizikai taikomi nedraudžiamieji įvykiai (atvejai, kai draudimo išmoka nemokama): 1) jei turto gedimai atsirado dėl gamybos broko ir (arba) susidėvėjimo, savaiminių gedimų; 2) jei gedimai atsirado dėl turto mechaninių pažeidimų; 3) jei įrangos gedimai atsirado ją netinkamai prijungus ar sumontavus, taip pat ją netinkamai eksploatuojant, netinkamai atliekant techninę ar einamąją priežiūrą; 4) žala susijusi su šildymo sistemos ir jos įrenginių (šildymo katilo) viršįtampiais ir gedimais. Be to, Taisyklių A.IV skyriaus 4 punkte yra įtvirtinti bendrieji nedraudžiamieji įvykiai – atvejai, kai draudimo išmoka nemokama, nepriklausomai nuo to, dėl kokios draudimo rizikos pasireiškusių įvykių prašoma pripažinti draudžiamuoju. Vienas iš tokių atvejų, kuriuo savo sprendimą grindžia ir draudikas, numatytas 4.1 papunktyje, pagal kurį draudimo išmoka nemokama jeigu turtas buvo sunaikintas, sugadintas ar prarastas dėl tęstinio, ilgalaikio ir (ar) nuolatinio (ne staigaus ir netikėto) įvykio ar proceso. Taip pat sprendimą įvykių pripažinti draudžiamuoju draudikas grindė ir pirmiau nurodytu Taisyklių A.IV skyriaus 1.9 papunktyje nurodytu pirmuoju pagrindu (žala dėl nusidėvėjimo, savaiminių gedimų).

Vertinant draudiko priimto sprendimo ir pareiškėjo keliamo reikalavimo pagrįstumą, svarbu įvertinti bylos duomenis, kuriais yra grindžiamos įvykio (gedimo) priežastys. Visų pirma pažymėtina, kad įvykio priežastis Defektų akte įvardino apžiūrą atlikusi bendrovė. Defektų akte nurodyta: „*Vandens gręžinio siurblio automatika TipoQET 200HP2 veikia nekorektiškai, šokinėja slėgis, pasileidžia netolygiai, vartotojui sukelia nepatogumų. Staigūs dažni jungimai gadina gręžinio siurblių. Rekomenduojame pakeisti naują panašaus galingumo Optidrive 2,2kW 400V. Bus galima sureguliuoti vandens slėgį, sumažės elektros sąnaudos.*“ Taigi, Defektų akte iš esmės yra nurodytos gedimo pasekmės, pobūdis, t. y. aprašyta, kad gręžinio siurblys veikia ne taip, kaip turėtų, ir sukelia nepatogumų, dėl gedimo gadinamas pats siurblys.

Ta pati bendrovė draudikui 2024 m. birželio 12 d. el. laišku atsakė į jo prašymą pateikti papildomus paaiškinimus dėl įvykio aplinkybių ir apgadinimų nuotraukas (jei tokių yra): „*Esama automatika veikia nekorektiškai dėl amžiaus, kondensatoriai sensta, laikui bėgant praranda talpą, nors vizualiai atrodo kaip nauji. Kitos dalys taip pat praranda savo vidines savybes. Nuotraukų neturiu, iš jų nusidėvėjimo nesimatytu, automatika mechaniškai nesidėvi. Ją veikia laikas, įtampos šuoliai.*“

Nesutikdamas su draudiko sprendimu pareiškėjas papildomai kreipėsi į bendrovę ir prašė patikslinti, ar gedimas įvyko dėl periodiško elektros dingimo ar kaip natūralaus eksploatavimo per 4–5 metus pasekmė, teiravosi, kaip dažnai bendrovės praktikoje pasitaiko atvejų, kai tokie gedimai nutinka dėl natūralaus nusidėvėjimo, taip pat klausė, ar gali būti taip, jog įranga sugedo ne iš karto dingus elektrai, o po kurio laiko kaip tokių svyravimų pasekmė. Atsakyme į pareiškėjo paklausimą bendrovė nurodė: „*Elektros svyravimai, elektros dingimai gadina tiek vandens siurblių automatiką, tiek pačius siurblius. Taip, įranga gali sugesti ne iš karto, o po kažkurio laiko. Paprastai įranga tarnauja apie 10 metų. Tikslią gedimo priežastį nustatyti ne visada pavyksta.*“

Sugedusio siurblio apžiūrą atlikusios, defektus nustačiusios ir remonto darbus atlikusios bendrovės vertinimu, įranga netinkamai veikia dėl amžiaus, taip pat ją veikia įtampos šuoliai, elektros dingimas, įvairūs komponentai praranda savo vidines savybes. Kita vertus, bendrovė sutinka, kad paprastai įranga tarnauja ilgiau ir sugesti gali tik po kažkurio laiko.

Iš draudiko pateikto ESO atsakymo matyti, kad įtampos šuolių sistemoje, kuria elektros energija teikiama į apdraustą namą, įvykio dieną (2024 m. birželio 10 d.) nebuvo fiksuota, o tai patvirtina, kad tądien, kai pareiškėjas pranešė pastebėjęs netinkamą siurblio veikimą, elektros įtampos svyravimų, dėl kurių atsiradę staigūs ir netikėti įvykiai gali būti pripažinti nedraudžiamaisiais, nebuvo.

Gavęs pareiškėjo pretenzijas dėl priimto sprendimo ir siekdamas įsitikinti galimomis gedimo priežastimis, draudikas papildomai kreipėsi į Vilniaus Gedimino technikos universiteto (toliau – VGTU) automatikos katedros mokslų daktarą, nurodė jam įvykio aplinkybes ir bendrovės pateiktą informaciją apie įvykių. Draudikas prašė atsakyti į klausimus: „*1) ar gali būti, kad staigus ir netikėtas įtampos šuolis galėjo sugadinti įrangą, kuris įvyko ne įvykio dieną, bet kažkada praeityje? 2) ar Lietuvos elektros tinklas yra stabilus ir veikia tolygiai, ar yra tinkle svyravimai, kurie gali veikti prietaisus ilgą laiką, ko pasėkoje kažkada prietaisas sugenda? 3) apibendrinant visą informaciją, ar yra prielaidų teigti, kad prietaisas sugedo staiga ir netikėtai dėl konkretaus įtampos svyravimo?*“

2024 m. liepos 19 d. atsakyme į draudiko paklausimą spec. žinių turintis mokslų daktaras nurodė: „*Iš patiektos informacijos galiu tik pakomentuoti, kad Lietuvos elektros tinklų įtampa tiekama iš ESO tinklo numato svyravimus "Standartinė vardinė žemoji įtampa 1 fazės sistemoje yra 230 V ± 10% , 3 fazių sistemoje - 400 V ± 10%. Tiekiamos įtampos kitimas normalios*

veikimo, išskyrus pažaidų ar įtampos pertrūkių būsenas, sąlygomis kiekvienos savaitės visų 10 min. trukmės intervalų tiekiamos įtampos vidutinių kvadratinių verčių 95% vidurkių turi būti $UN \pm 10$." Todėl įranga parduodama Europos sąjungoje ir Lietuvoje turi atitikti šiuos reikalavimus ir veikti tinkamai esant tokiems svyravimams. Kartais gali būti ir įtampos nutraukimai nes buitinis vartotojas nėra I ar II grupės vartotojas, todėl jam gali būti ir tiekimo nutraukimai. Teiginys „Paprastai įranga tarnauja apie 10 metų." nenurodo gamyklos gamintojo nurodyto įrenginio tarnavimo laiko, o numatomas tarnavimo laikas yra nurodomas įrenginio eksploatavimo instrukcijoje ir siejamas su gamyklos gamintojo suteikiama garantija. Taip pat pateikiami prieštaraujantis teiginiai "kondensatoriai sensta, laikui bėgant praranda talpą, nors vizualiai atrodo kaip nauji". Statistiškai dažnas kondensatorių "nusidėvėjimas" siejamas su mechaniniais pakitimais ir to pasekoje fizikinių savybių praradimu. Kaip ir prieštaringas teiginys „nusidėvėjimo nesimatytu, nes automatika mechaniškai nesidėvi." Mechaniniai automatikos elementai turi nusidėvėjimą ir todėl turi būti tinkamai aptarnaujami pakeičiant laiku nusidėvinčias detales, o automatikos elektronika turi taip pat prižiūrima, bet kokybiški gaminiai statistiškai tarnauja dešimtėmis metų. „Ją veikia laikas, įtampos šuoliai." – paaukštinta įtampa turi įtakos elektronikos komponentų tarnavimo laikui tik tokių atvejų reikia nustatyti paaukštintos įtampos atsiradimo priežastis."

Konkrečiai atsakydamas į pateiktus klausimus, mokslų daktaras teigė, jog: „1 – staigus įtampos paukštelėjimas viršijantis leistinas ribas gali sugadinti įranga, bet statiškai pažeidimai pastebimi momentaliai. 2 – tinklo stabilumo garantuoti negaliu, tinklas turi veikti numatytais režimais numatytose svyravimų ribose, kurias turi atitikti įrenginiai parduodami Lietuvoje. Netinkamas įrangos eksploatavimas trumpina įrenginio tarnavimo laiką. 3 – iš pateiktos informacijos nematau priežasčių teigti, kad įrenginys sugedo staiga ir netikėtai. Bet įsitikinimui turi būti atliekama įrenginio analizė nustatant tikslia pažeidimo vietą." Taigi, specialių žinių turinčio asmens nuomone, dėl staigus įtampos šuolio atsiradę įrangos pažeidimai pastebimi iš karto, o nestabiliame tinkle eksploatuojamo įrenginio eksploatacijos laikas trumpėja. Mokslų daktaro nuomone, turimi duomenys nesuapponuoja pagrindo įvykį laikyti staigiu ir netikėtu, o įsitikinti tuo galima įvertinus sugedusį įrenginį ir nustatius tikslą pažeidimo vietą.

Galiausiai buvo pateikti svarbūs duomenys iš ESO apie srovės elektros tinkluose stabilumą. 2024 m. liepos 5 d. ESO atsakyme į draudiko paklausimą nurodyta, kad pareiškėjo nurodytą gedimo pastebėjimo dieną elektros įtampų svyravimų ar kitų elektros tiekimo sutrikimų nebuvo užfiksuota. Pareiškėjas taip pat pateikė ESO duomenis apie anksčiau elektros tinkle buvusius sutrikimus, t. y. ESO savitarnos portale gautų pranešimų sąrašą. Minėtame sąraše matyti, kad 2023 m. balandžio 3 bei 17 d. ir 2024 m. liepos 17 d. (vėliau, nei fiksuotas siurblio gedimas) pareiškėjui buvo siųsti pranešimai apie planuojamą elektros atjungimą, o 2023 m. birželio 9 bei 14 d. ir spalio 8 d. buvo siųsti pranešimai apie užfiksuotus elektros energijos sutrikimus. Aptariamų duomenų visuma rodo, kad pareiškėjo nurodytą gedimo dieną elektros įtampos svyravimų nebuvo užfiksuota, o elektros tinkle, kuriuo į pareiškėjo namą tiekiamą elektros energija, gedimų buvo fiksuota, tačiau paskutinis jų – 2023 m. spalio 8 d., daugiau nei 8 mėnesiai iki fiksuoto siurblio gedimo.

Įvertinus bylos duomenis (specialių žinių turinčių asmenų paaiškinimus apie galimas įvykio aplinkybes, ESO duomenis ir ginčo šalių paaiškinimus apie įvykį) ir remiantis tikimybių pusiausvyros principu⁷, laikytinas neįrodytu faktas, jog įvykis (gręžinio siurblio gedimas) įvyko dėl staigus ir netikėto viršįtampio ar elektros įtampos šuolių. Lietuvos banko vertinimu, bylos duomenys leidžia daryti labiausiai tikėtiną išvadą, jog įrenginio gedimas yra savaiminis, o jį galėjo lemti įvairaus pobūdžio veiksnių, tokių kaip naudojimo laikas, pasikartojanti nestabili įtampa elektros energijos tiekimo sistemoje, laiku nepakeistos nusidėvėjusios detalės ar kt., visuma ir jų eigoje atsiradęs nusidėvėjimas, o ne konkretus, staigus ir netikėtas įtampos svyravimas. Dėl pastarosios priežasties atsiradęs pažeidimai, kaip nurodė mokslų daktaras, būtų iš karto pastebimi ir akivaizdūs, be ilgalaikio poveikio, o Defektų aktą parengusi bendrovė, nors vertino, kad gedimai gali atsirasti ir vėliau, konkrečių įtampos svyravimų ar viršįtampių kaip

⁷ Įrodymų pakankamumas civiliniame procese grindžiamas tikėtinumo taisykle. Kasacinio teismo jurisprudencijoje ne kartą pažymėta, kad įrodinėjimas civiliniame procese turi savo specifiką. Išvadą apie tam tikrų faktų buvimą galima daryti tik tada, kai dėl jų egzistavimo absoliučiai nėra abejonių; išvadą apie faktų buvimą teismas civiliniame procese gali daryti ir tada, kai tam tikros abejonės dėl fakto buvimo išlieka, tačiau byloje esančių įrodymų visuma leidžia manyti esant labiau tikėtiną atitinkamą faktą buvus, nei jo nebuvus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. kovo 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-101/2009).

pirminės ir pagrindinės įvykio priežasties taip pat nenurodė (tokių srovės pakitimų nefiksavo ir ESO). Specialių žinių turinčių asmenų paaiškinimus paneigiančių duomenų byloje negauta.

Iš to galima spręsti, kad draudikas pagrįstai vadovavosi Taisyklių A.IV dalies 1.9 papunkčiu (žala atsirado dėl susidėvėjimo, savaiminio gedimo) ir 4.1 papunkčiu (žala atsirado dėl tęstinio, ilgalaikio ir (ar) nuolatinio (ne staigaus ir netikėto) įvykio ar proceso) ir priėmė teisingą sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju, Todėl pareiškėjo reikalavimas įvykį pripažinti draudžiamuoju ir išmokėti draudimo išmoką laikytinas nepagrįstu ir atmestinu.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis